

Glasilo Prekmurskih Slo-
vencov. Cena na leto 12
K., na mesec 1 K. Urednik
i izdajatelj Klekl Jožef vp.
pleb. Črensovci Prekmurje

NOVINE

Rokopisi se ne vrnejo.
Oglasi (inserati) se spr.
mejo. Cena za eden k.
dratni centimer 1.10 fil.
za ednok, za večkrat
poplúst.

† Dr. Bogomil Berbuč.

Prekmurje žaluje. Zgubilo je svojega ravnitelja. V najtežjih časih je vodo upravo dr. Bogomil Berbuč, civ. komisar, v Prekmurji z močnov rokov, a s slabim zdravjem. Vojska, voza talijanske temnice sta podkopali zdravje močnoga, mladoga moža, betežen je prišo k nam. Preveliko delo Prekmurja ga je še bolje oslabilo, i večkrat v posteo vrglo, pred par jedni v zadnjo. Rane so se zbudile v želodci i se ozdraviti več nej dalje. V Radgoni pred operacijov je zdehno svojo dušo naš dragi komisar v roke svojemi Zveličari maj. 9. po dobroj sv. spovedi, štero je opravo kak pravi krščanski mož ešče v Soboti pri g. vikari, Slepca Janoši. Pokojni je bio dober uradnik, poleg dušnevesti se je skrbo za dobrobit države. V tom svojem prizadevanji se je včas za preostroga sodo, a njegov dober namen i teškoče uprave ga popolnoma opravičijo. Zadnje mesece svoje službe je pa iskao z odkritoga srca i z plemenitov dušov sporazumljenje i pomirenje z vsemi i se je željno pri pravljao da obiše vse duhovnike, katoličanske i evangeličanske, predvsem vikara, g. Slepca i si prizadevao, da bivšim odpušćenim Uradnikom tudi poskrbi službo. A prle je v grob vlego, kak bi se včakao kaj je želeo a njegov duh je ostao ti med nami, duh, šteri išče spomirite vse stanove i vere v Prekmurji. Bog daj pokojnomi na spomin, to nam doseči. Mrtvo telo so v tork maj. 11. sprevodili od bolnice v Radgoni do kolodvora mnogo duhovnikov, civilne oblasti, vojaški zbor in nešteto ljudstva. Na kolodvoru je vzel slovo od pokojnoga komisarja v imeni Prekmurja vp. župnik č. g. Jožef Klekl, v imeni uradništva, namestnik civilnega komisarja dr. Kočar in v imeni sorodnikov, sodnik dr. Cigoj. Potem so prepeljali pokojnoga v Ljubljano, kje je bio v četrtek maja 13. pokopan. Prekmurje ga bo ohranilo v spomini! V molitev dobrih duš zročimo njegovo dušo. Naj počiva v miri.

Zamente peneze do 15. maja
v davčnom uradi naimre 50 i 20
kronske, duže ne valajo.

Cena dolárov rasté. Eden košta
zdaj 140 K.

Dovicam pokojnih vojakov.

V uradnom listi 4. marca l. 1919.
št. 58. je naznanjeno to:

Pokojnina (penzija) ide dovici, če je mož vmro (ali premino) ali na bojišči ali pa kje indri od ran tam dobljenih ali od slabosti i betega, štera si je nakopao v zvršavanji vojaške službe.

Pokojnina ide dovici ne gledeč na to, ali si more sama kaj prislužiti ali ne, ali je pomožna ali ne.

Če dobi dovica po moževoj smrti pokojnino dobi tudi za vsako zakonsko dete podpora (vzgojevalnino) i ta se njoj plačuje pri dečkah do dopunjenoga 16. pri deklicah pa do 14. leta. Sirotam, štere v šolo hodijo, ide ta podpora, dokeč svojega včenja ne zvršijo a ne dale kak do končanoga 24. leta.

Prošnje za pokojnino dovici i vzgojevalnino (podpora) dece se moro pisati na "varaždinsko pokovno okružno komando v Varaždin".

V toj prošnji moro eti podatki biti naznanjeni: 1) Šarža vojaka pokojnoga to je moža ali oče; 2) njegovi ime i pridavek šteri je vmro ali premino; 3) kje je služo (regement, stotnja itd.); 4) kda i kde je vmro, spadno ali od šteri mao ne znati nikaj za njega; pa kde je zakopan; 5) kakši stan je meo pokojni (kmet, mešter itd.); 6) ime dovice ali matere; 7) imena i rojstni dnevi decé; 8) ali so vsa deca pod skrbjov dovici (mačehe); 9) Je dovica (žena) do mobilizacije (kda je bojna nastala) živela s pokojnim možom v zakoni vküp; 10) naslov prebivanja dovice ali pa oskrbnika sirot vojaka pokojnoga; 11) če dobi družina podpora.

Priložiti more dovica (oskrbnik dece) toj prošnji nadale: a) svoj krstni list; b) zdavanski list; c) krstne liste dece; č) mrtelnost moža; d) svedočanstvo, da je do začetka boja žena živela z možom vküp. Če bi mati decé že vmrla, mora oskrbnik (sirotinski oča) priložiti njeno smrtno ali mrtelnost.

Vse té listine lahko duhovnik napravi na eden papir, na šterom posvedoči rojstvo, mrtelnost, iskupno življenje, štero je više naznanjeno.

Župan (ritar) naj vse to pregledne pridene svedočanstvo, ka je pokojni ali preminčoi vojak ž njegove

občine (to svedočanstvo se imentije "domovinski list") i vse to naj se prek da na komisarijat v Soboti ali v Lendavi. Stemplnov ne trebe na te prošnje i svedočanstva.

Dovice, držite se natenčno vsega, ka je tu popisano, pa pridete do svoje penzije.

Seja šolskoga sosveta.

V najslabšem vremeni, maj. 5. se je vršila. Odpro jo je g. nadzornik Jurko, ki je s sočutjnom naznana, da je predsednik, g. civ. komisar teško betežen. Kotrige so s sočutjnom vzele na znanje žalostno vest pa želele z g. nadzornikom, da bi v kratkom ozdravo njihov predsednik.

Razpravljalo se je na seji sledeče:

1. Predlagali so se za sprejem v učiteljsko službo Schrei Franc, Doma Ludovik, Krčmar Alojz (v Adrijance na Goričkom), Szóke J. za namestnika g. Széповice v D. Lendavo na dva meseca, Kirbisch (Kondor) Jolan v Moštjance, Gaberc Hedviga za ročna dela v Ižekovcih i za okolico. — Rác Alojz učiteo od Lipe prosi i se preporeča za pokojnino (penzijo.)

2. G. nadzornik naznani, da 8. maja more biti v vsakoj šoli predavanje od škodljivosti alkohola.

3. Službo šolskih vrtnaric (ovodic) so prosile za Sobotu. Cankovo, D. Lendavo i Püconce s. Pavel Augustina, Terenta Helena, Némethy Ida, Hima Jolanka, s. Mlakar Lina, Némethy Julija, Vratarič Karolina, Kolarš Etelka, Ahčin Kristina. Na vsako mesto so se tri kandiderate.

4. G. nadzornik naznani, da je vojaštvo na državnih šolah i milijon i 190 jezero koron kvára napravilo.

5. Verske občine se znova pozovejo, naj svojih šol kvar dajo vceniti i komisarijati naznaniti. Če je mogoče, naj z ednim naznanijo tudi tisto vojaško četo, štera je kvar napravila.

6. Ednoglasno se sklene, naj se višji šolski svet oprosi za nastavitev ednoga konvikta pri sobočkoj gimnaziji.

7. Ednoglasno se zahteva, naj naši domači učitelje dobijo redno plačo ne pa samo podporo, ravnotak sluga na meščanskoj šoli v D. Lendavi. — Edno bi pa prosili ešče g. učitelje, ka se je pozabilo naprejdati na seji, naime, da bi g. nadzornik dao v vsako šolo poslati šolske dnevnik (iskolai napló), ka bi je meli v vsakoj šoli.

Kaj je v Ljubljani določeno glede naših sol?

Prošnjam trebe priložiti zrelostno, osiroma učno usposoblenostno izsvedočenstvo v overovljena prestavi v slovenščini ali prekmurščini.

Te poziv naj razglasi civilni komisar vsem učitelom. Na podlagi prišljij izjav naj prekmurški šolski sosvet učitele začasno namesti ali premesti in naj od dotičnij okrepij sem poroča v narodno odobrenje. Učitele pa, šteri se naj odpustijo ali denejo v pokoj, trebe sem nasvetivati.

7.) Za prekmurske učitele trebe napraviti v prihodnij velikij počitnicaj poseben tečaj, v šterom se bodo poučavali v slovenščini. Kraj se določi sledkar po zaslišenji prekmurskoga šolskoga sosveta.

8.) Na ljudskij šolaj, štere obiskavajo po večini deca slovenske narodnosti, bođi učni jezik slovenski.

Na teh šolah bođi vogrski ali nemški jezik neobvezan predmet, če to želejo stariši in še za takši pouk oglasi v kakšem razredi 15 dece. Če se pa oglasi v šterom razredi menje kak 15 dece, je leté priklopiti predidosemi nižjemi ali sledečemi višjemi razredi. Takši neobvozan predmet se večijo deca od 3. šolskoga leta naprej po 3 vöre na tjedem v vsakšem razredi po obveznom šolskom pouki.

b.) Na ljudskij šolaj v krajaj, kje prebivlejo po večini pristni Madžari ali Nemci, naj bo učni jezik madžarščina osirema nemščina; more se pa večiti tudi slovenščina kak obvezan predmet, šteri se poučuje od 3. šol. leta naprej. Pozadevno število tedenskiij vör se določi sledkar na podlagi našveta prekmurskoga šolskoga sosveta. (Nadalj.)

Potr boljševizem.

Boljševiki so šteli v Jugoslaviji na vladu priti. Prenaglili so se i v grob legli stem za vekomaj. Več njim nišče ne bo vervao. Zbirali so se po celoj državi hujskači nemški i vogrski napelali železničare v štrajk pa puntali vso delavstvo proti oblasti. Očitno so govorili, da vržejo krščansko vladu i jo sami prevzemejo; ropanji so se že naprej veselili. Njihov namen je bio, kak je v Subotici dr. Topalovič Živko ljudstvi naznalo, nered napraviti v državi, da bi prišli Talijani i Madžari v njo, država bi prejšla ali boljševizem bi zmagao, vtipali so se naime, da bi se z boljševizmom v Jugoslaviji znova zbuđo tudi na Vogrskom i začeo v Italiji. Voditelje hujskanja so zaprti, dobro krščansko ljudstvo jih je ne sledilo, ostali so na cedili. Dr. Gustinčič, hujskač je pobegno v Trst, kakših 30 madjarskih so poslali prek meje, drugi pa pod ključom premišlavajo ka Jugoslavija, hvala Bogi, nema zemlje, v šteroj bi se sklicali njihovi temni, škodljivi, protivrski, roparski navuki. Moč krščanstva je smrt boljševizma.

Glasi.

Ogenj. Maja 2. sta pogorela na Melincih siromaka Zorko i Kovač do gologa. Dobra srca smilujte se njima.

Navuk za tretjered bo maja 30. na sv. Trojstva nedelo.

Beltinci. Mamo lepi četveroglasni moški zbor, šteroga z vsov hvalov vodi nadučitelj g. Sprager. — Jako spametno odredbo občinskoga sosveta je dao naš g. župan potrditi. Zato ka je tisti čas, kda se je božja služba vržila, dosta decé postapalo i se badičesa večijo po trgovinah, je župan dao od komisariata potrditi odredbo, poleg štere se v nedelo i svetek mora vsaka trgovina ob 10. zapreti. Trgovci so z lastnim podpisom vzeli na znanje to odredbo. — Zgrabili so orožniki neke ponočnjake. Eden je vreče neseo nekam okoli polnoči pa se ne znao prav izgovoriti drugi pet je pa melo puško nabito. Pred sodnijo so vsi poslani, puška pa zapljenjena.

Nabiranje vojakov (stelinga) se je razpisalo za Prekmurje i se v kratkom bo vršilo.

Na prekmurški misljon so darivale občine: Adrijanci 761 K., Trnje 921 K., Sr. Bistrica (drugoč) 56 K., Črensovci 1923 kron. Dare odposlale same v Celje maja 1—4.

Bogojina. „Orel“ v Bogojini se dobro razvija. Odsek smo ustanovili 1. jan. 1920. Pri domačih dečkih je bilo veliko zanimanje za združenje (organizacijo), tak da smo meli včas od začetka okoli 40 Kotrig. Pri vsem deli so nam posebno pomagali domači g. plebanos pa neštorni drugi zavedni možje, šterim se že zdaj srčno zahvalujemo. Naše društvo má zdaj 3 odseke. Telovadni odsek orla i naraščaja, dramatični odsek, šteri je že večkrat javno nastopil na splošno zadovolnost vseh pa četvero glasen pesmarski (pevski) zbor. Težke preskušnje smo srečno prestali. Vodi nas eden plemeniti cil: Delati za duševno pa telovno blagostanje našega slovenskoga prekmurskoga kmečkoga ljudstva, voditi ga do svojih pravic pa cepiti že v mláda srca lubezen do Bogá, do vere pa do domače grúde.

Na podporo M. Lista i Novin so darivali: Marton Kata, D. Bistrica 6, Hren Ivan, Sr. Bistrica, Ftičar Štefan, Hotiza, Kreslin Marija, D. Bistrica, vsaki 10 koron. (Dale.)

Obleko za Prekmurje je prosilo predsedništvo kmečke zveze od oblačilnice za Slovenijo. Pod št. 72 20 nam ta naznanja, da je pripravna nam dati obleko, samo moremo enoga človeka s penezi po njo v Ljubljano poslati

Javna bolnišnica v Soboti neznanja, ka je zdravstveni odsek deželne vlade za Slovenijo določo od 1. maja naprej za odkrbnino na den 100 K v 1. razredi, 50 K v 2. i 16. K v 3. razredi.

Komišija za most prek Múre je maja 3. i 4. opravila svoje delo i preglednola je mesto, kje de se most delao.

Božnjak je bio, šteri je v imeni Geder Franca z Krašič pismo objavo v Novinah v 17. šte. Sam Geder Franc nikaj ne ve za to. Čeravno so tožbe v tistom pismi vmenjene poprek opravičene bile, ovak bi je itak ne objavili, vendar nepošteno i grdo delo je skrivati se pod tuje ime. Če je poštenjak što, naj se ne boji pred svet stopiti z svojim imenom.

Roparski vmor v Mačkovcih. Novine so že objavile te vmor, a naj morilci hitrej na sled pridemo na poziv sobočkoga okrajnoga sodišča (Z 134/20/10 št. dodamo ešče sledeče dodatke. 29. marca je vmorjena hodila pri Gradi z ednov drugov ženskov pa sta odavali nogavice (štrunfle) i gučali štajarski. Po tom sledi ki kaj zve naj naznani orožniškoj postaji, gde se najde tudi pokojne fotografija.

Ivancl. Vtopo se je mlinar naš v Ledavi. Preminoli tjedem, kda je tisti veliki mrzel veter pihao, je šo vö gledat, prejela ga je na brvi srčna bolezen, štera ga že duže časa mant-rala i vrgla v vodo, kje je smrt zadobo.

Črensovci. Vlomili so okno na trgovini Kaničovej tolvajje a prle so je pregnali kak bi mogli v njo vdreti.

Odam v Dobrovničkih mejaj ležeči senžat (travnik), 4 plúge; zvün toga ponjavo, obloke, glaže, dveri, štoke, peč, ciglovje i les za cimper. Grašanovič Oto, Dolnja Lendava.

Dolnje-Lendavska hraniinica za mestno okolico naznani, ka v D. Lendavi na Glavnoj vulici kre cerkve ma k odaji eden fundoš i na njem stoječivi hrambi. Kúpci nej se vsele pred pođdnom glasijo v hraniinici.

Dom i svet.

Jugoslavija. Nova vlada se sestavija, v šteroj bi bilé vse stránke zastopane izvzemši socialiste. Francozom moramo dati tri jezero vagonov zrnja, ovak ne dobimo obečanih 60 milijonov penez. Tak se je pogodila prvejša socialno-liberalna vlada. **Poljsko.** Poláci so napadnoli boljševike, ji premágali i zavzeli veliki del Ukrajine z glavnim mestom Kijevom. **Štrajki** na Francozkom i Talijanskom pohenjavejo. **Mirovna konferenca** je poslala pitanje na madjarsko vladu, zakaj se hujska v Prekmurji proti Jugoslaviji. Nadale je i zročila madjarskim poslanikom zadnji odgovor, na šteroga v 10 dnévah moro odgovoriti. Poleg odredbe mirovne konference se ne spremenijo meje določene i glašivanje zvün Rusinskoj Krajini tudi ne bo. Pred komisijov, štera de mejé pregledjávala, se občine ob mejne lahko pritožijo.

Tisk: E. Balkanji Dolnja Lendava.